

20.5.2026

Apulaistietosuojavaltuutetun lausunto asiassa VN/19124/2025

Lausuntonne ehdotetuista säännöksistä

Työryhmän muistiossa ehdotetaan, että näkyvyyttä edunvalvojan oikeudesta toimia edustettavansa puolesta sosiaali- ja terveydenhuollossa rajoitetaan. Tieto ei olisi julkinen ja sitä ei olisi myöskään kaikkien viranomaisten saatavilla. Tieto näkyisi esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoille, joiden tehtävien hoitamisen kannalta tieto edunvalvojan olemassaolosta on oleellinen.

Tietosuojavaltuutetun toimisto katsoo, kuten työryhmän muistiossakin on esitetty, että tieto edustamisoikeudesta sosiaali- ja terveydenhuollon asioissa voi ainakin joissakin tapauksissa aiheuttaa sen, että henkilön em. palvelujen tarve paljastuu sivullisille, mikäli edustamisoikeustieto olisi julkinen.

Sinänsä siitä, että henkilö on edunvalvonnan tarpeessa, voidaan jo yksistään tehdä joitakin päätelmiä siitä, miksi edunvalvonta on katsottu tarpeelliseksi. Usein edunvalvonnan tarpeen taustalla on henkilön terveyteen liittyvät syyt.

Kuitenkin se, että erikseen todetaan edunvalvottavan olevan edustamisen tarpeessa myös henkilöä koskevassa asiassa, kertoo jo enemmän henkilön terveydentilan asteesta verrattuna siihen, että henkilölle on asetettu edunvalvoja huolehtimaan hänen taloudellisten etujensa toteutumisesta.

Edellä sanottuun viitaten todetaan, että lausunnonantajan käsityksen mukaan näkyvyyden rajoittaminen palvelee tässä edunvalvottavan yksityisyyden suojan parempaa toteutumista.

Tällä hetkellä edunvalvojat ja edunvalvontavaltuutetut ilmeisesti esittävät itse todistelua oikeudestaan edustaa edunvalvottavaa. Tällöin on mahdollista, että edunvalvojan tai edunvalvontavaltuutetun tehtävä on jo päättynyt, ja tilalle on nimetty uusi edustaja henkilölle.

Joissakin tapauksissa voi olla mahdollista, että henkilö on myös vapautettu edunvalvonnasta, jolloin luonnollisesti edunvalvojan tai edunvalvontavaltuutetun oikeus toimia henkilön puolesta lakkaa.

Holhousasioiden rekisteri mahdollistaisi sen, että tieto oikeudesta edustaa henkilöä olisi ajantasaisesti saatavilla sosiaali- ja terveydenhuollossa. Tämän voi ajatella parantavan edunvalvottavan yksityisyyden suojaa.

Ajantasaisen tiedon olemassaolo voi myös vähentää tietoturvaloukkausten riskiä tilanteissa, joissa henkilö, yleensä vilpillisesti, yrittää saada itselleen tietoja aikaisemmasta edustettavastaan vielä sen jälkeen, kun hänen oikeutensa edustaa edunvalvottavaa on päättynyt.

Edunvalvontavaltuutetun esteellisyysperusteen väljentäminen

Ei lausuttavaa.

Pääasialliset vaikutukset (mietinnön luku 4.2)

Ei lausuttavaa.

Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset (mietinnön luku 5.1)

Ei lausuttavaa.

Onko teillä muuta lausuttavaa työryhmän ehdotukseen liittyen, esimerkiksi jaksoon 2.3 (eräät perinnöstä luopumista koskevat tilanteet)

Ei lausuttavaa-

Allekirjoitus

Annina Hautala

Apulaistietosuojavaltuutettu

Asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi tarkistaa tarvittaessa tietosuojavaltuutetun toimiston kirjaamosta.

